

روز تبعید برادر امام

۱۶ مهر ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۵۶

۱۶ مهر ۱۳۴۶، ساواک دستور تبعید آیت‌الله پسندیده را صادر کرد. وی امور مربوط به دفتر حضرت امام خمینی را انجام می‌داد.

۲۲ آبان سال ۱۳۷۵ هجری شمسی آیت‌الله سید مرتضی پسندیده برادر آیت‌الله امام خمینی (س) بدرود حیات گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

سیدمرتضی پسندیده در تاریخ ۱۳ فروردین ۱۲۷۵ هجری شمسی برابر با ۱۷ شوال سال ۱۳۱۳ هجری قمری در شهرستان خمین واقع در استان مرکزی به دنیا آمد.

سیدمرتضی تحصیلات را در خمین آغاز کرد و سپس در ۱۴ سالگی به همراه سیدنورالدین برادر و افتخارالعلما استادش جهت ادامه تحصیل به اصفهان عزیمت کرد.

او در مدرسه ملاعبدهالله ساکن شد و در آنجا ادبیات، منطق، کلام، فقه، اصول و هیئت و نجوم را نزد علمای اصفهان از جمله بزرگانی چون مرحوم آیت‌الله حاج آقا رحیم ارباب، آقا شیخ علی یزدی و مرحوم تویسرکانی فرا گرفت و در کلاس درس آیت‌الله‌العظمی خاتون آبادی دروس سطح و خارج فقه و اصول را طی کرد.

پسندیده پس از گذراندن دوره‌های سطح و خارج دروس حوزوی، به خمین بازگشت و همزمان با اقامه نماز جماعت، کلاس‌های دروس فقه و اصول، کلام و منطق و نحو را در آن شهر برپا کرد. کلاس‌هایی که یکی از شاگردانش امام خمینی(ره) بود.

با تبعید امام به ترکیه و سپس عراق، آیت‌الله پسندیده علی‌رغم خطرات فراوان رژیم، در طول سال‌های تبعید امام خمینی، مسئولیت تأمین و پرداخت شهریه شاگردان ایشان در قم را برعهده گرفت.

کمک مالی به خانواده زندانیان سیاسی و تبعیدشدگان و پرداخت شهریه امام در حوزه‌های علمیه سراسر کشور، باعث شد نام و موقعیت امام در حوزه حفظ و تقویت شود.

مبارزه و ظلم‌ستیزی با زندگی مرتضی پسنديده عجيب بود. در اين دوران كه ناامني در سراسر كشور رواج داشت، خمين نيز از شر اشرار در امان نبود و هر از چند گاهي، اشرار مسلح به آن شهر حمله مي‌كردند. اينچنين بود كه به علت ضعف حكومت در قبال ايجاد امنيت، مردم خود دست به كار شده و براي اجراي اين امر، همه مردم اعم از علماء، تجار، خوانين و... مسلح بودند و به مقابله با اشرار مي‌پرداختند.

در يكي از همين درگيري‌ها سيدمرتضی كه ۱۰ سال بيشتر نداشت به عنوان يكي از تفنگچيان به مقابله با اشرار پرداخت.

سيدمرتضی پسنديده از دوران نوجواني براي دفاع از مردمان ديارش اسلحه بر دوش گرفت و پس از آن در کنار برخي ديگر از علمای اصفهان در جريان جنگ جهاني اول براي ايستادگي در برابر قواي متجاوز انگليس تعليمات نظاميديد و در اردوي نظامي روحانيون منطقه شركت كرد.

پسنديده در رابطه با حل مشكلات مردمی و مبارزات آنان، با سيدحسن مدرس ارتباط گرفت و در اين راستا به نزد سردار سپه - رضاخان - رفت كه از طرف وی به نداشتن حسن نيت متهم شد. پسنديده از جمله روحانيون هوادار نهضت ملی بود و در جريان مبارزات ملی شدن صنعت نفت مشاركت فعال داشت، موضوعی كه همواره از آن به عنوان يكي از افتخارات زندگي اش ياد مي‌كرد.

يكي از مقاطع مهم مبارزات آيت‌الله پسنديده ساماندهی مبارزات مردم خمين در واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ بود. او در روز ۱۵ خرداد، با سخنرانی در ميدان مرکزی خمين، بطور آشكارا به حمايت از حركت برادرش امام خميني پرداخت.

پس از قيام خونين ۱۵ خرداد و دستگيري امام خميني، آيت الله پسنديده به همراه مراجع و علمای ديگر، به تهران عزيمت كرد و در اعتراض دسته جمعی علما به اين واقعه مشاركت فعال داشت.

در پي اعتراض امام خميني به تصويب لايحه كاپيتولاسيون كه به بازداشت و تبعيد ايشان انجاميد، آيت الله پسنديده طی نامه ای به اميرعباس هويدا نخست وزير وقت، ضمن درخواست مسافرت به تركيه و ملاقات با امام، چنين نوشت: «دامه تبعيد مرجع تقليد شيعيان حضرت آيت الله العظمی خميني مدظله العالی، با شایعات اخير موجب نگرانی شديد است...»

با تبعيد امام به تركيه و سپس عراق، آيت الله پسنديده علی رغم خطرات فراوان رژیم، در طول سال های تبعيد امام خميني، مسئوليت تأمین و پرداخت شهریه شاگردان ايشان در قم را برعهده گرفت. كمك مالی به خانواده زندانيان سياسی و تبعيدشدگان و پرداخت شهریه امام در حوزه های علمیه سراسر كشور، باعث شد نام و موقعيت امام در حوزه حفظ و تقويت شود.

سرانجام اين عالم ربانی و فقيه سترگ در ۲۲ آبان سال ۱۳۷۵ هجری شمسی بعد از حدود يك قرن زندگي پرفراز و نشيب در سن ۱۰۰ سالگی بدرود حیات گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد

در پی درگذشت آیت الله سیدمصطفی خمینی فرزند امام که به سفر سیداحمدآقا به نجف و ماندن وی نزد امام انجامید، آیت الله پسندیده تا زمان انقلاب مسئولیت های مربوط به بیت امام در قم را به تنهایی برعهده گرفت. حضور او در بیت امام یکی از عوامل مهم ارتباط انقلابیون با امام در نجف اشرف و نوفل لوشاتو بود. به همین دلیل بود که ساواک با خطرناک تشخیص دادن حضور او در قم، در یک دادگاه فرمایشی آیت الله پسندیده را برای مدت سه سال به شهر کویری انارک تبعید کرد. ولی آیت الله پسندیده حکم غیرقانونی تبعید را نادیده گرفت و با شهامت به قم بازگشت.

هرچند آیت الله پسندیده در سال های پس از انقلاب فعالیت سیاسی خاصی نداشت، اما در برخی مقاطع حساس تاریخی آنچنان که خود می گفت «به حکم وظیفه شرعی و ملی» با ارسال نامه هایی برای امام و برخی دیگر از مسوولان کشوری نکاتی را که «به صلاح مملکت» می دانست، یادآور می شد.

ماجرای انتخاب نام خانوادگی

سید مصطفی (پدر خمینی و پسندیده) سه پسر و سه دختر داشت. سید مرتضی معروف به آیت الله پسندیده، سید نورالدین که از محترمان مقیم تهران بود و سید روح الله (خمینی) که آخرین فرزندش بود، و مولوده آغاخانم، فاطمه خانم و آقا زاده خانم. سه برادر سه نام خانوادگی مختلف دارند؛ پسندیده، هندی و مصطفوی. حسینعلی بنی آدم مامور سجل احوال در خمین در سال ۱۳۰۴ به سید مرتضی (برادر بزرگتر) می گوید که باید نام فامیل انتخاب کنی و شرط می گذارد که نباید در ایران تکرار شده باشد؛ سید مرتضی نام خانوادگی خود و نورالدین را هندی می گذارد که برگرفته از نام پدر بزرگشان (سیداحمد هندی) بود و نام خانوادگی سید روح الله برادر کوچک تر را برگرفته از نام پدر، مصطفوی گذاشته با نام فامیل هندی برای مرتضی موافقت نشد و از بین پنج یا شش اسم فارسی، آنها نام «پسندیده» را انتخاب کردند.

مرگ آیت الله پسندیده

مرحوم آیت الله پسندیده پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز علی رغم موقعیت ویژه ای که از مراتب علم و تجربه و مبارزات مستمر خویش داشت همچون گذشته افتخار وکالت امام خمینی (ره) را در امور شرعی مردم به عهده گرفت و در طول سالهای پس از پیروزی با بزرگواری و بلاهیچ ادعا و توقعی و بدون کمترین تغییری در مواضع و مشی و شیوه زندگی خویش همان مسیر روشن گذشته را تعقیب نمود.

سرانجام این عالم ربانی و فقیه سترگ در ۲۲ آبان سال ۱۳۷۵ هجری شمسی بعد از حدود یک قرن زندگی پرفراز و نشیب در سن ۱۰۰ سالگی بدرود حیات گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

منبع: فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۸۳۴۰/امام-برادر-تبعید-روز/>